

Tıbbi Terminoloji 1

TIBBİ TERMİNOLOJİ ÖĞRENİMİ

Yrd. Doç. Dr. Perihan ŞENEL TEKİN

Ders içeriđi

- Tıbbi Terimlerin Okunuđu
- Tıbbi Terimlerin Yapısı
- Tıbbi Terimler Nasıl Analiz Edilir?
- Öneki Olmayan Tıbbi Terimler
- Kökü Olmayan Tıbbi Terimler
- İki Köklü Tıbbi Terimler
- Tıbbi Terimlerde Kaynaştırma
- Tıbbi Terimlerde Kaynaştırma Biçimleri
- Çoğullar
- Özet
- Kaynaklar
- Değerlendirme Soruları

○ **Öğrenme Hedefleri**

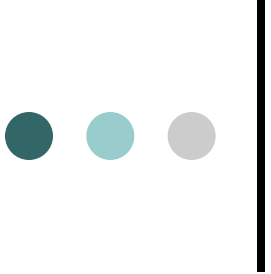
- Bu ünite tamamlandığında;
- Tıbbi Terminoloji hakkında genel bilgiler edinmiş olacaksınız.
- Tıbbi terimlerin okunuşuna ilişkin kuralları öğrenmiş olacaksınız.
- Tıbbi terimleri meydana getiren yapıları ve özelliklerini öğrenmiş olacaksınız.
- Tıbbi terimleri meydana getiren yapıların nasıl analiz edildiğini öğrenmiş olacaksınız.
- Öneki ve kökü olmayan tıbbi terimlerin neler olduğunu öğrenmiş olacaksınız.
- Tıbbi terimlerde kaynaştırmanın nasıl yapıldığını ve kaynaştırma biçimlerini öğrenmiş olacaksınız.
- Tıbbi terimlerin nasıl çoğul yapılabileceğini öğrenmiş olacaksınız.

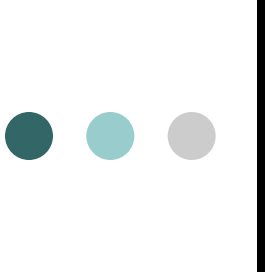

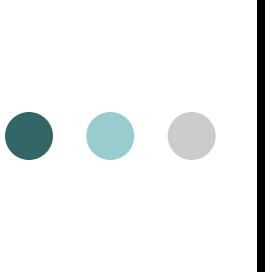
Üniteyi Çalışırken

- Bu ünite çalışılırken, verilen genel bilgiler dikkatle okunmalı ve üzerinde düşünülmalıdır.
- Tıbbi terimlerin nasıl analiz edilmesi gerektiği kuralları ile benimsenip örneklerle pekiştirilmelidir.
- Ayrıca tıbbi terimlerin kaynaştırılma ve çoğul yapma kuralları dikkatle okunduktan sonra alıştırmalarla pekiştirilmesi yararlı olacaktır.
- Daha ayrıntılı bilgi için ünite sonundaki kaynakçada yer alan kaynaklardan yararlanılabilir.
- Metin içinde verilen soru (?), örnek (*), uyarı (!), tanım, kural, formül (✓) ve önemli kavramlara (Altı çizili) dikkat edilmeli, ünite sonundaki özet metni dikkatle okunduktan sonra gözden geçir ve değerlendirme soruları cevaplandırılmalıdır.

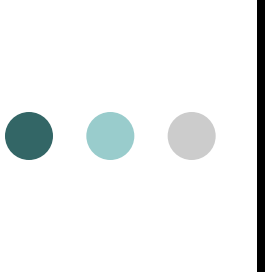
- Bilim, sanat, meslek ve işkolu gibi özel alanlarda belirli bir anlama ve kavrama sahip olan sözcüklere “terim” denir.
- Bu terimler ulusal ya da uluslar arası düzeyde; bilim, sanat, meslek ve işkolu çalışanları tarafından kullanılırlar.
- Zaman içinde bilim ve teknolojideki değişimlere paralel olarak terim sayısı da artmaktadır.
- Terimleşen sözcük, tek anlamlıdır; anlamları kişiden kişiye değişmez.
- Terim ile karşıladığı kavramın sınırları çizilmiştir. Terimlerle uğraşan bilim dalına Terminoloji bilim dalı denir.
- Tıp alanına giren bilimlerin de kendine özgü terimleri vardır.
- Bunlara Tıp Terimleri ya da Tıbbi Terimler denir.
- Tıbbi Terminoloji bilim alanı tıp terimlerini kendine konu alır.
- Tıbbi terminoloji dersinin amacı, sağlık alanında çalışanlar arasında sağlıklı bir iletişimi sağlamak ve ortak bir dil kullanımı için gerekli tıbbi terimlerin öğretilmesidir.

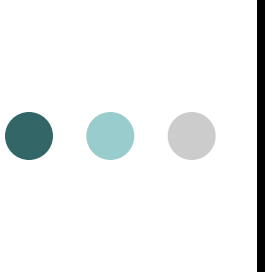
-
- Anatomi, diğer tıp bilim dalları için temel bilim dalıdır.
 - Bu nedenle, tıp bilimleri içinde terimlerini ilk belirleyen bilim dalı, anatomi olmuştur.
 - Tıp terimleri daha çok anatomi bilim dalı tarafından üretilmektedir.
 - İlk anatomi terimleri 1895'de Basel'de toplanan kongrede oluşturulmuş ve kitap olarak basılmıştır.
 - Gelişmeler oldukça bu terimler güncellenmektedir.
 - Anatomi terimlerine “Nomina Anatomica” adı verilmekte ve her anatomi kongresi sonrasında kongrenin yapıldığı şehir ile anılan kitapları NA kısaltmasıyla basılmaktadır. Örneğin, Basel NA gibi.

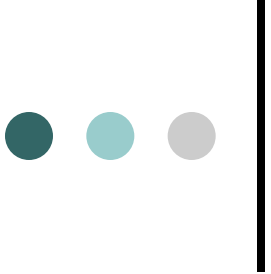
-
- Tıbbi terminoloji vücudu, vücudun parçalarını, fonksiyonlarını, hastalıkları, teşhis ve tedavi işlemlerini, tıbbi araç ve ölçümleri, cerrahi, klinik ve patolojik durumları ve insan sağlığını ilgilendiren daha birçok durumu tanımlamada kullanılır.
 - Tıp terimleri Latince ya da Grekçedir. Bu iki dilden köken alan terimler, farklı dillerde bazı değişiklikler gösterebilirler.
 - Bu değişiklikler kullanılan dildeki söyleyiş biçimine göre olmaktadır.
 - Ses ve harf düşmeleri ile eklenmeleri görülür. Bu tür geçişlere transkripsiyon denir.

-
- Günümüzde tıbbi ilerlemelere paralel olarak tıbbi terimlere her geçen gün yenileri eklenmektedir.
 - Sayıları yüzlerce olan bu terimlerin öğrenilmesi de öğretilmesi de tıp alanında çalışan insanlar açısından önemlidir.
 - Ancak bu terimlerin ezberlenerek öğrenilmesi hem çok zahmetli hem de verimsiz olmaktadır.
 - Bu nedenle tıbbi terminoloji öğrenimini kolaylaştırıcı teknikler kullanılmaktadır.

- Tıbbi terminolojiyi öğrenmenin en kolay yolu
- ● ● “terim analizi” adı verilen yöntemle terimleri organize edilmiş bir şekilde analiz etmektir.
- Bu yöntemde tıbbi terimler onları meydana getiren yapılar (kök, önek ve sonek) açısından ayrı ayrı incelenerek analiz edilir.
- Terimleri meydana getiren yapılar 3, 4 ve 5. ünitelerde detaylı şekilde anlatılmaktadır.
- Terim analizi yöntemi ile çalışmak, insan vücudunun diğer yapılarına ilişkin terimleri öğrenirken ve yeni terimlerle karşılaşıldığında bunların anlaşılmasında kolaylık sağlamaktadır.

-
- Tıbbi terminoloji vücudu, vücudun parçalarını, fonksiyonlarını, hastalıkları, teşhis ve tedavi işlemlerini, tıbbi araç ve ölçümleri, cerrahi, klinik ve patolojik durumları ve insan sağlığını ilgilendiren daha birçok durumu tanımlamada kullanılır.
 - Tıp terimleri Latince ya da Grekçedir. Bu iki dilden köken alan terimler, farklı dillerde bazı değişiklikler gösterebilirler.
 - Bu değişiklikler kullanılan dildeki söyleyiş biçimine göre olmaktadır.
 - Ses ve harf düşmeleri ile eklenmeleri görülür. Bu tür geçişlere transkripsiyon denir.

-
- Günümüzde tıbbi ilerlemelere paralel olarak tıbbi terimlere her geçen gün yenileri eklenmektedir.
 - Sayıları yüzlerce olan bu terimlerin öğrenilmesi de öğretilmesi de tıp alanında çalışan insanlar açısından önemlidir.
 - Ancak bu terimlerin ezberlenerek öğrenilmesi hem çok zahmetli hem de verimsiz olmaktadır.
 - Bu nedenle tıbbi terminoloji öğrenimini kolaylaştırıcı teknikler kullanılmaktadır.

-
- Tıbbi terminolojiyi öğrenmenin en kolay yolu “terim analizi” adı verilen yöntemle terimleri organize edilmiş bir şekilde analiz etmektir.
 - Bu yöntemde tıbbi terimler onları meydana getiren yapılar (kök, önek ve sonek) açısından ayrı ayrı incelenerek analiz edilir.
 - Terimleri meydana getiren yapılar 3, 4 ve 5. ünitelerde detaylı şekilde anlatılmaktadır.
 - Terim analizi yöntemi ile çalışmak, insan vücudunun diğer yapılarına ilişkin terimleri öğrenirken ve yeni terimlerle karşılaşıldığında bunların anlaşılmasında kolaylık sağlamaktadır.

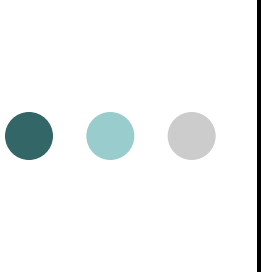

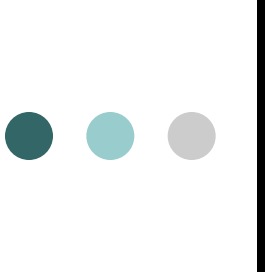
Tıbbi Terimlerin Okunuşu

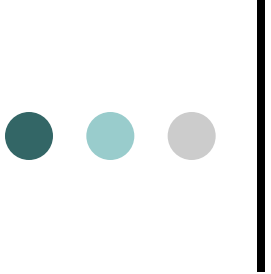
- Öğrenilen tıbbi terimlerin yazılışı kadar nasıl okunduğunu bilmek de önemlidir.
- Bir tıbbi terimin okunuşunu bilemezseniz o terimi öğrenmeniz ve akılda tutmanız zor olacaktır.
- Ayrıca tıbbi terimlerin doğru şekilde telaffuz edilmesi yanlış anlamaları önlemek için de önemlidir.
- Bu nedenle bu kitapta verilen bütün tıbbi terimlerin yanında o terimin Türkçe okunuşu gösterilmektedir.

Örneğin:

- Obesity/obesite: Aşırı şişmanlık
- Hemorrhage/hemoraj: Kanama
- Myelocyte/miyelosit: İlik hücresi
- Acut/akut: Aniden gelişen
- Colposcope/kolposkop: Vajeni inceleyen alet

-
- Çoğunlukla Latince ve Grekçe olan tıbbi terimlerin Türkçe okunuşunda bazı kurallar vardır. Bu kuralları bilmek ve uygulamak terimlerin doğru yazılmasını ve okunmasını sağlayarak yanlış anlamaları önlemektedir. Bu kuralların bazıları aşağıda verilmiştir:
 - “c” harfi sessiz bir harf ile a,o,u gibi sesli harflerden önce geldiğinde “k” okunur.
 - *Örneğin, cubitus/kubitus gibi.
 - “c” harfi e, i, ae, oe, y harflerinden önce geldiğinde “s” okunur. *Örneğin, cyclus/siklus gibi.
 - “j” harfi bir sesli harfin önüne gelirse “y” okunur.
 - *Örneğin, jejunum/yeyunum gibi.
 - “q” harfi “ku” okunur.
 - *Örneğin, quadriceps/kuadriseps gibi.
 - “i” harfi genelde “i” okunur. Ancak a, e, o gibi sesli harflerden önce gelirse sırasıyla sırasıyla “ya, ye, yo” şeklinde okunur.
 - *Örnek, portio/porsiyo gibi.
 - “x” harfi “ks” olarak okunur.
 - *Örneğin, farenx/farenks.

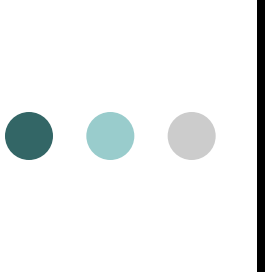
-
- “th” harfleri “t” şeklinde okunur.
 - *Örneğin, hipotalamus/hipotalamus gibi.
 - “rh” harfleri “r” olarak okunur.
 - *Örneğin, rhino/rino gibi.
 - “ph” harfleri “f” olarak okunur.
 - *Örneğin, phalanx/falanks gibi.
 - “ch” harfleri “k” olarak okunur.
 - *Örneğin, Cheiloplasty/kiloplasti gibi.
 - “ps” harfleri “pıs” olarak okunur.
 - *Örneğin, pseudo/pisöydo gibi.
 - “sch” harfleri “ş” ya da “k” olarak okunur.
 - *Örneğin, ischium/iskiyum gibi.
 - “y” harfi “i” olarak okunur.
 - *Örneğin, systema/sistema gibi.

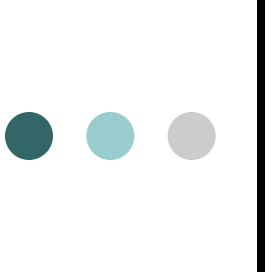
-
- “ae” harfleri “e” olarak okunur.
 - *Örneğin, caecum/secum gibi.
 - “au” harfleri “av” ya da “o” olarak okunur.
 - *Örneğin, auto/oto, auricula/avrikula gibi.
 - “eu” harfleri “ö” olarak okunur.
 - *Örneğin, neuron/nöron gibi.
 - “oe” harfleri “ö” olarak okunur.
 - *Örneğin, coeliacus/söliyakus gibi.
 - “g” harfi “g” olarak okunur.
 - *Örneğin, gingiva/gingiva gibi.
 - “a, e, o, u” sesli harfleri Türkçede olduğu gibi okunur.
 - “i” harfi “i” veya “y” olarak okunur.
 - *Örneğin, inferior/inferyor gibi.
 - “b, d, f, g, h, l, m, n, p, r, s, v, z” sessizleri Türkçedeki gibi okunur.

Tıbbi Terimlerin Yapısı

- Tıbbi terimler kök, önek ve soneklerden oluşmaktadır.
- Kök, yeni sözcük türetebilen, ek almamış, türememiş sözcüklerdir.
- Kısaca yapım eki almamış sözcüklerdir.
- Yapım eki sözcüğün anlamını değiştirir.
- Türkçede “kapi” sözcüğü kök iken –cı ekini alarak “kapıcı” olur ve aldığı bu ek ile anlamı değişir.
- Terimler çoğunlukla ad köklerdir.
- Bir sözcüğün önüne ya da arkasına gelen ekler yapım ekidir.
- Önüne gelirse önek, sonuna gelirse sonek şeklinde ifade edilir.
- Önek ve son ek kullanımıyla köklerden yeni sözcükler türetilir.
- Bu işleme “sözcük türetme” adı verilir.

-
- Bütün dillerde sonekler öneklerden daha çok bulunur.
 - Aynı durum tıp terimleri içinde geçerlidir.
 - *Örneğin:
 - Periarthritis/periartirit:
 - Peri-arthr-itis
 - Peri-: (önek)
 - arthr:(kök)
 - -itis: (sonek)

-
- Bütün tıbbi terimler bu üç yapıyı içermek zorunda değildir.
 - Bazıları sadece kökten oluşurken bazıları önek ve/veya sonek içermektedir.
 - Tıbbi terimleri meydana getiren yapılar 2, 3 ve 4. ünitelerde ayrıntılı şekilde incelenmektedir.
 - Bu kitapta önekler sonuna, soneklerin de başına (-) işareti konulmaktadır.
 - Bu işaretin bulunduğu yere göre ifadenin önek mi sonek mi olduğunu anlayabilirsiniz.
 - *Örnekler:
 - Glycopenia/glikopeni: Şeker miktarının normalin altında olması
 - Glyco-penia
 - Glyco: şeker
 - -penia: yoksulluk, eksiklik

-
- Staphyloplasty/stafiloplasti: Küçük dil plastik ameliyatı

Staphylo-plasty

Staphylo: küçük dil

-plasty: plastik ameliyatı

- Atresia/atrezi: Bir delik veya kanalın kapalı oluşu

a-tresia

a-: yokluk veya olumsuzluk bildiren önek

tresia: delik, kanal, geçit

- Thoracocentesis/torakosentez: Göğüs boşluğundaki sıvının boşaltılması

Thoraco-centesis

Thorax, Thorakos: Göğüs

-centesis: Delme

Angio/anjiyo: damar

Tıbbi Terimler Nasıl Analiz Edilir?

- Bir tıbbi terimi analiz ederken önce son ekine bakmak gerekir.
- Yukarıdaki örneği yeniden ele alırsak, “periarthritis/periartrit” teriminde son ek “-itis/it” iltihap, inflamasyon anlamına gelmektedir.
- Sonra ön ek olan “peri/peri” ifadesine bakalım, bu önek etrafında anlamına gelmektedir.
- Buraya kadar bir şeyin etrafında inflamasyon olduğunu anlıyoruz.
- Tıbbi terimin ortasında yer alan köke baktığımızda ise “arth/art” eklem anlamına geldiğini görüyoruz.
- Şimdi bulduğumuz bütün anlamları birleştirdiğimizde resmi tamamlamış oluyoruz.
- “Periarthritis/periartrit” teriminin anlamı “eklem etrafında inflamasyon” olarak karşımıza çıkıyor.
- Karşınıza çıkan hemen hemen bütün tıbbi terimlerin anlamını bulurken böyle bir analiz yöntemi işinizi kolaylaştıracaktır.
- Şimdi örnek tıbbi terimlerle terim analizi anlamaya çalışalım.

*Örnekler:

Tıbbi terim/okunuşu

Angiodermatitis/anjiyodermatit

Carcinomatosis/karsinomatoz

Cervicodynia/servikodini

Pericardium/perikard

Pyohemothorax/piyohemotoraks

Tıbbi terimin yapısal analizi

-itis/it: iltihap, inflamasyon
angio-: damar
derma: deri

-osis/oz: durum
Carcinomas;karsinomato/karsinomaz;karsinomato:
kanserin çoğul hali

-odyine/odini:ağrı
cervico/serviko:boyun

peri-peri:etrafında
cardia/kardi:kalp

-pyo/piyo:irin
-haima/hema: kan
thorax/toraks:göğüs boşluğu

Tıbbi terimin anlamı

Deri damarlarının iltihabı

Kanserin vücuda yayılması

Boyunda ağrı

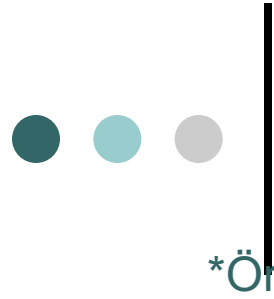
Kalbin dışındaki tabaka

Göğüs boşluğunda kan ve irin toplanması

!Bir tıbbi terim en azından bir kök veya sonek içerir, fakat asla tek başına bir önekten oluşamaz.

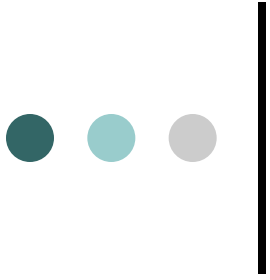

- **Öneki Olmayan Tıbbi Terimler**
- Bazı terimlerin öneki olmaz. Aşağıda öneki olmayan tıbbi terimlere örnekler verilmiştir.

*Örnekler:

Öneki Olmayan Tıbbi Terim	Tıbbi Terimin Yapısal Analizi	Tıbbi Terimin Anlamı
Hepatitis/hepatit:	-itis/it: iltihap, inflamasyon hepato/hepato:karaciğer	Karaciğerin inflamasyonu
Arthralgia/artralji	-algia/alji:ağrı Artron/artro:eklem	Eklem ağrısı
Kleptomania/kleptomani	-mania/mani:delilik, aşırı anormal istek Kleptein/kleptein:çalınmak	Hırsızlık yapmaya karşı kontROLSÜZ istek
Rhinoplasty/rinoplasti	-plasty/plasti:plastik ameliyat rhis/ris:burun	Burun plastik ameliyatı
Lipoid/lipoid	-oid:gibi, benzer Lipos/lipos: yağ	Yağa benzer

1. Kökü Olmayan Tıbbi Terimler

Bazı terimlerin kökü yoktur. Aşağıda kökü olmayan terimlere bazı örnekler verilmiştir.

*Örnekler:

Kökü Olmayan Tıbbi Terim	Tıbbi Terimin Yapısal Analizi	Tıbbi Terimin Anlamı
Neoplasm/neoplazm	Neo-plasm	Benign ya da malign tümör
Anemia/anemi	An-emia	Kansızlık
Esotropia/ezotropi	Eso-tropia	İçe yönelik şaşılık
Exotropia/ekzotropi	Exo-tropia	Dışa şaşılık

1. İki Köklü Tıbbi Terimler

Bazı tıbbi terimler iki köke sahiptir. Aşağıda iki köke sahip tıbbi terimlere örnekler verilmiştir.

*Örnekler:

İki Köke Sahip Tıbbi Terim	Tıbbi Terimin Yapısal Analizi	Tıbbi Terimin Anlamı
Osteoarthritis/osteoartrit	itis/it Osteo/osteo Art/art	Eklem ve kemiğin iltihabı
Gastroenteritis/gastroenterit	itis/it Gastr/gastr Entero/entero	Mide ve bağırsağın iltihabı

Tıbbi Terimlerde Kaynaştırma

Tıbbi terimlerde kaynaştırma işlemi sessiz harfle biten ve sessiz harfle başlayan iki kökü bir sesli harfle birleştirmek şeklinde gerçekleşir.

Kaynaştırmada çoğunlukla “o” “e” “i” sesli harfleri kullanılır.

*Örnekler:

Gastrology

gastr-**o**-logy

Hepatosplenomagaly

hepat-**o**-splen-o-megaly

Arthrodesis

arthr-**o**-desis

Çoğullar

Tıbbi terimler çeşitli şekillerde çoğul yapılırlar. Örneğin “is” ile biten bir terimde “i” yerine “e” ye dönüşerek çoğul yapılır.

*Örnekler:

Tekil	Çoğul
Diagnosis	Diagnoses
Pelvis	Pelves
Neurosis	neuroses

Birçok tıbbi terimde tekil sözcüğün sonundaki “us” “i” olarak değiştirilerek çoğul yapılır.

*Örnekler:

Tekil	Çoğul
Bronchus	Bronchi
Bacillus	Basilli
Calculus	Calculi
Embolus	Emboli

! Bu kuralın istisnaları vardır.

*Örnekler:

Tekil

Çoğul

Virus

Viruses

Sinus

Sinuses

“a” ile biten tekil terimler “e” harfi eklenerek çoğul yapılırlar.

*Örnekler:

Tekil

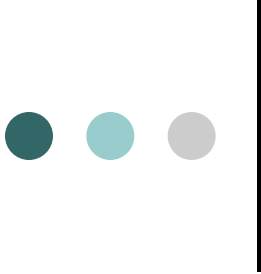
Çoğul

Sclera

Sclerae

Scapula

Scapulae

“um” ile biten tıbbi terimler “a” ya dönüştürülerek çoğul yapılırlar.
*Örnekler:

Tekil

Acetabulum

Capitulum

Septum

Diverticulum

Çoğul

Acetabula

Capitula

Septa

Diverticula

“ix” veya “ex” ile biten tıbbi terimler “ices” e dönüştürülerek çoğul yapılırlar.
*Örnekler:

Tekil

Calix

Cervix

Index

Varix

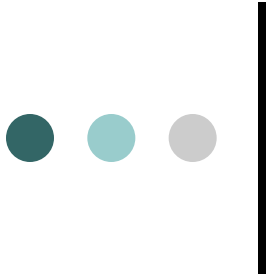
Çoğul

Calices

Cervices

Indices

Varices

“oma” ile biten tıbbi terimler “ta” ya da “s” ye dönüştürülerek çoğul yapılır.
*Örnekler

Tekil

Adenoma
Carsinoma
Fibroma

Çoğul

Adenomata ya da adenomas
Carsinomata ya da carsinomas
Fibromata ya da fibromas

“nx” ile biten tıbbi terimleri çoğul yaparken “x” “g” ye dönüşür ve sonuna “es” eklenir.
*Örnekler:

Tekil

Larynx

Phalanx

Çoğul

Larynges

Phalanges

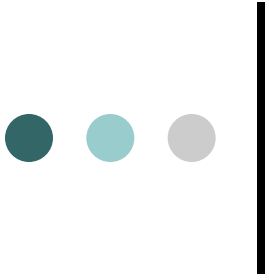
Sonunda “on” olan tıbbi terimleri çoğul yaparken ya “on” yerine “a” eklenir ya da “on” un sonuna “s” eklenir.
*Örnek:

Tekil

Ganglion

Çoğul

Ganglia ya da ganglions

Sonu “ax” ile biten tıbbi terimleri çoğul yaparken “ax” “aces” e dönüştürülür.
*Örnek:

Tekil

Thorax

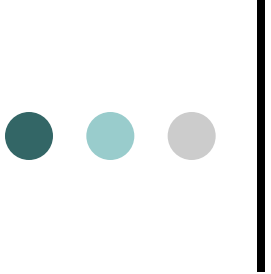
Çoğul

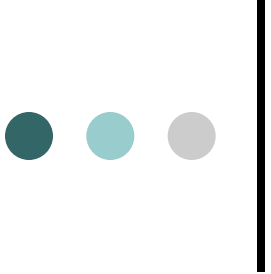
Thoraces

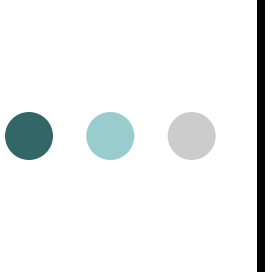

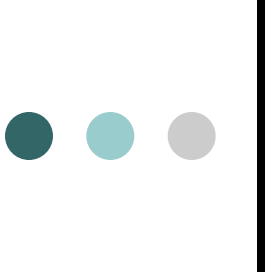
- **Özet**

- Bilim, sanat, meslek ve işkolu gibi özel alanlarda belirli bir anlama ve kavrama sahip olan sözcüklere “terim” denir.
- Terimleşen sözcük, tek anlamlıdır; anlamları kişiden kişiye değişmez.
- Terimlerle uğraşan bilim dalına Terminoloji bilim dalı denir.
- Tıp alanına giren bilimlerin de kendine özgü terimleri vardır.
- Bunlara Tıp Terimleri ya da Tıbbi Terimler denir.
- Tıbbi Terminoloji bilim alanı tıp terimlerini kendine konu alır.
- Tıbbi terminoloji dersinin amacı, sağlık alanında çalışanlar arasında sağlıklı bir iletişimi sağlamak ve ortak bir dil kullanımı için gerekli tıbbi terimlerin öğretilmesidir.
- Tıbbi terminoloji vücudu, vücudun parçalarını, fonksiyonlarını, hastalıkları, teşhis ve tedavi işlemlerini, tıbbi araç ve ölçümleri, cerrahi, klinik ve patolojik durumları ve insan sağlığını ilgilendiren daha birçok durumu tanımlamada kullanılır.
- Tıp terimleri Latince ya da Grekçedir.
- Bu iki dilden köken alan terimler, farklı dillerde bazı değişiklikler gösterebilirler.

-
- Tıbbi terminolojiyi öğrenmenin en kolay yolu “terim analizi” adı verilen yöntemle terimleri organize edilmiş bir şekilde analiz etmektir.
 - Bu yöntemde tıbbi terimler onları meydana getiren yapılar (kök, önek ve sonek) açısından ayrı ayrı incelenerek analiz edilir.
 - Öğrenilen tıbbi terimlerin yazılışı kadar nasıl okunduğunu bilmek de önemlidir.
 - Bir tıbbi terimin okunuşunu bilemezseniz o terimi öğrenmeniz ve akılda tutmanız zor olacaktır.
 - Ayrıca tıbbi terimlerin doğru şekilde telaffuz edilmesi yanlış anlamaları önlemek için de önemlidir.

-
- Çoğunlukla Latince ve Grekçe olan tıbbi terimlerin Türkçe okunuşunda bazı kurallar vardır.
 - Bu kuralları bilmek ve uygulamak terimlerin doğru yazılmasını ve okunmasını sağlayarak yanlış anlamaları önlemektedir.
 - Tıbbi terimler kök, önek ve soneklerden oluşmaktadır.
 - Kök, yeni sözcük türetebilen, ek almamış, türememiş sözcüklerdir.
 - Önek ve son ek kullanımıyla köklerden yeni sözcükler türetilir.
 - Bu işleme “sözcük türetme” adı verilir.
 - Bütün dillerde sonekler öneklerden daha çok bulunur.
 - Aynı durum tıp terimleri içinde geçerlidir.
 - Bütün tıbbi terimler bu üç yapıyı içermek zorunda değildir.
 - Bazıları sadece kökten oluşurken bazıları kök, önek ve/veya sonek içermektedir.

-
- Bir tıbbi terimi analiz ederken önce son ekine bakmak gerekir.
 - Karşınıza çıkan hemen hemen bütün tıbbi terimlerin anlamını bulurken böyle bir analiz yöntemi işinizi kolaylaştıracaktır.
 - Bazı terimlerin öneki olmazken bazı terimlerin kökü yoktur, bazı terimler ise iki köke sahiptir.
 - Tıbbi terimlerde kaynaştırma işlemi sessiz harfle biten ve sessiz harfle başlayan iki kökü bir sesli harfle birleştirmek şeklinde gerçekleşir. Kaynaştırmada çoğunlukla “o” “e” “i” sesli harfleri kullanılır.
 - Tıbbi terimler çeşitli şekillerde çoğul yapılırlar. Bunlardan bazıları;
 - “is” ile biten bir terimde “i” yerine “e” ye dönüşerek çoğul yapılır.

-
- Birçok tıbbi terimde tekil sözcüğün sonundaki “us” “i” olarak değiştirilerek çoğul yapılır.
 - “a” ile biten tekil terimler “e” harfi eklenerek çoğul yapılırlar.
 - “um” ile biten tıbbi terimler “a” ya dönüştürülerek çoğul yapılırlar.
 - “ix” veya “ex” ile biten tıbbi terimler “ieces” e dönüştürülerek çoğul yapılırlar.
 - “oma” ile biten tıbbi terimler “ta” yada “s” ye dönüştürülerek çoğul yapılır.
 - “nx” ile biten tıbbi terimleri çoğul yaparken “x” “g” ye dönüşür ve sonuna “es” eklenir.
 - Sonunda “on” olan tıbbi terimleri çoğul yaparken ya “on” yerine “a” eklenir ya da “on” un sonuna “s” eklenir.
 - Sonu “ax” ile biten tıbbi terimleri çoğul yaparken “ax” “aces” e dönüştürülür.

Gözden Geçir

- A. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz:
- Bir tıbbi terimi oluşturan 3 yapı....., dir.
- Bir tıbbi terimin sonunda yer alan yapıdir.
- Bir tıbbi terimi incelerken öncesonra.....daha sonra dabakılır.
- Periarthritis teriminin köküdir.
- Bilim, sanat, meslek ve işkolu gibi özel alanlarda belirli bir anlama ve kavrama sahip olan sözcükleredenir.

B. Aşağıdaki terimlere ilişkin verilen bilgileri Doğru/Yanlış olarak işaretleyiniz.

İfade	Doğru	Yanlış
Carcinoma terimi önek içermemektedir.	D	Y
Gastrology kökü olmayan bir tıbbi terime örnektir.	D	Y
Hepatosplenomagaly iki kökü olan bir tıbbi terime örnektir.	D	Y
Arthrodesis kaynaştırma yapılmış bir tıbbi terimdir.	D	Y
-peri öneki içinde anlamına gelmektedir.	D	Y

C. Aşağıda tekilleri verilen tıbbi terimlerin karşısına çoğullarını yazınız.

Tekil

Çoğul

Virus

Phalanx

Thorax

larynx

fibroma

D. Aşağıda çoğulları verilen tıbbi terimlerin karşısına tekellerini yazınız.

Çoğul

Adenomato/adnomas

Cervices

Calculi

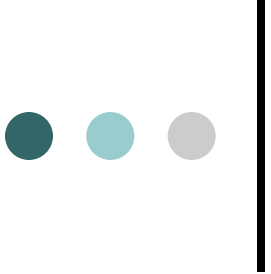
Sclerae

Acetabula

Tekil

Değerlendirme Soruları

- Aşağıdakilerden hangisi bir tıbbi terimi oluşturan yapılardan biri değildir?
 - a. Bağlaç
 - b. Kök
 - c. Önek
 - d. Sonek
 - e. Kaynaştırma
- Aşağıdakilerden hangisi bir tıbbi terimde kökün başına eklenen yapının adıdır?
 - a. Kök
 - b. Sonek
 - c. Önek
 - d. Bağlaç
 - e. Kaynaştırma
- Aşağıdakilerden hangisi iki köklü bir tıbbi terime örnek olarak verilebilir?
 - a. Gastrology
 - b. Poliartthritis
 - c. Sarcoma
 - d. Hepatosplenomegaly
 - e. Gastritis

-
- Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi tekildir?
 - a. Thoraces
 - b. Sclarae
 - c. Laringes
 - d. Diagnoses
 - e. Virus
 - Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi çoğuldur?
 - a. Fibroma
 - b. Adenomata
 - c. Virus
 - d. Calculus
 - e. Bacillus